

อาชญาต บทที่ ๗

ภวิสสันตวิภัตติ : คำกริยาอนาคตกาล
ใช้กับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น, ยังมาไม่ถึง

วิภัตติหมวดที่ ๗ : ภาวิสสันตวิภัตติ

บุรุษ	ปรัสสบาท		อัตตโนบาท		โยคะ
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.	
ปฺจฺมบุรุษ	สฺสติ	สฺสนฺติ	สฺสเต	สฺสนฺเต	นามโยคะ
มฺชฌิมบุรุษ	สฺสลี	สฺสถ	สฺสเส	สฺสวฺเห	ตุมหโยคะ
อุตฺตมบุรุษ	สฺสามิ	สฺสาม	สฺสํ	สฺสามฺเห	อัมหโยคะ

วิภัตติอาขยาตหมวดที่ ๗ : ภาวิสสันติ

๑.ภาวิสสันติวิภัตติ บอกอนาคตกาล แปลว่า จัก...

อุ.ธมฺมํ สุณิสฺสาม. อ.ข้าพเจ้า ท. จักฟัง ซึ่งธรรม.
อุ.เสฺว คมิสฺสามิ. อ.ข้าพเจ้า จักไป ในวันพรุ่งนี้.
อุ.ปรเสฺว อาคมิสฺสามิ. อ.ข้าพเจ้า จักมา ในวันมะรืน.

๒.บุรุษและโยคะ

วิภัติคำอาขยาตใช้ลงหลังธาตุและปัจจัยบอกให้รู้กาล บท วจนะ และบุรุษ ภาษาบาลีกำหนดให้ประธานกับกิริยาต้องมีวจนะและบุรุษเสมอกัน วิภัติคำอาขยาตจึงแบ่งออกเป็น ๓ บุรุษ ๒ วจนะ เช่นเดียวกับปุริสศัพท์นามเพื่อให้เข้าคู่กัน ในวิภัติแต่ละฝ่าย

-วิภัติคู่ที่ ๑ เป็นปฐมบุรุษ [ใช้กับคนที่เราพูดถึง คือ โส, เต]

-วิภัติคู่ที่ ๒ เป็นมัชฌิมบุรุษ [ใช้กับคนที่เราพูดด้วย คือ ตู, तुम्हे]

-วิภัติคู่ที่ ๓ เป็นอุตตมบุรุษตามลำดับ [ใช้กับตัวเราเอง คือ อห, मय]

กิริยาเป็นบุรุษใดต้องประกอบประธานให้มีบุรุษตรงกับกิริยาเสมอ

การประกอบประธานให้มีบุรุษและวณะตรงกับกิริยา เรียกว่า โยคะ
โดยปกติมักกล่าวสั้น ๆ ว่า โยค (อ่านว่า โยก)

ตารางสรูปบุรุษและโยคะในหมวดภวิสสันตวิภัตติฝ่ายปรัสสบท

บุรุษ	วิภัตติ	โยคะ	คำอธิบาย	ประธานเอก.	ประธานพหู.
ปฐม.	สุสติ, สุสนฺติ	นามโยคะ	ประกอบนามนาม เป็นประธาน	โส, ปุริโส คู่กับ สุสติ	เต, ปุริสา คู่กับ สุสนฺติ
มัชฌิม.	สุสสิ, สุสธา	ตุมหโยคะ	ประกอบ ตุมฺห เป็นประธาน	ตุวํ คู่กับ สุสสิ	ตุมฺहे คู่กับ สุสธา
อุตตม.	สุสามิ, สุสาม	อัมหโยคะ	ประกอบ อมฺห เป็นประธาน	อหํ คู่กับ สุสามิ	มยํ คู่กับ สุสาม

๓.กฎเกณฑ์ประจำหมวดภวิสสันตวิภัตติ

-สุสฺสตี, สุสฺสนฺตตี

คกรูป และต้องลง อิ อาคมเสมอ เช่น

วหิสฺสตี, กวิสฺสตี, วหิสฺสนฺตตี, กวิสฺสนฺตตี

-สุสฺสลิ, สุสฺสถ

คกรูป และต้องลง อิ อาคมเสมอ เช่น

วหิสฺสลิ, กวิสฺสลิ, วหิสฺสถ, กวิสฺสถ

-สุสฺสามิ, สุสฺสาม

คกรูป และต้องลง อิ อาคมเสมอ เช่น

วหิสฺสามิ, กวิสฺสามิ, วหิสฺสาม, กวิสฺสาม

-สุส๑เต๑, สุส๑น๑เต๑ ค๑งรูป และต๑องล๑ง อี อ๑ค๑มเส๑มอ เ๑น
ว๑หิ๑สุส๑เต๑, ก๑ริ๑สุส๑เต๑, ว๑หิ๑สุส๑น๑เต๑, ก๑ริ๑สุส๑น๑เต๑

-สุส๑เส๑, สุส๑ว๑เห๑ ค๑งรูป และต๑องล๑ง อี อ๑ค๑มเส๑มอ เ๑น
ว๑หิ๑สุส๑เส๑, ก๑ริ๑สุส๑เส๑, ว๑หิ๑สุส๑ว๑เห๑, ก๑ริ๑สุส๑ว๑เห๑

-ส๑ส๑, ส๑ส๑๑ม๑เห๑ ค๑งรูป และต๑องล๑ง อี อ๑ค๑มเส๑มอ เ๑น
ว๑หิ๑ส๑ส๑, ก๑ริ๑ส๑ส๑, ว๑หิ๑ส๑ส๑๑ม๑เห๑, ก๑ริ๑ส๑ส๑๑ม๑เห๑

-ล๑บ ส๑ส ที่๑วิ๑ก๑ต๑ติ ๑๑ต๑บ๑งต๑ว๑หิ๑ล๑บ ส๑ส ได้ เ๑น
ว๑ก๑ข๑ติ-๑ก๑กล๑ว (ว๑จ ๑๑ต๑), ว๑จ๑ฉ๑ติ-๑ก๑อ๑ย๑ (ว๑ส ๑๑ต๑),
ล๑จ๑ฉ๑ติ-๑ก๑ได้ (ล๑ภ ๑๑ต๑)

วิธีการนำธาตุประกอบกับปัจจัยและวิภัตติ

อเนกสระธาตุหรือธาตุที่มีหลายพยางค์เช่น **ชาคร (ตึ่น)**, **วายม (พยามยาม)**, **กร (ท่า)**, **ปิลธิ (ประดับ)**, **ครห (ตำหนิ)** เป็นต้น เมื่อนำไปประกอบกับธาตุและวิภัตติต้องลบสระที่สูงสุดธาตุทิ้งก่อนเสมอ เหตุที่ต้องลบสระที่สูงสุดธาตุก่อนเพราะพยัญชนะตัวเดียวไม่สามารถผสมสระควาละ ๒ ตัวได้ต้องลบทิ้งตัวหนึ่ง **แล้วนำธาตุมาผสมกับปัจจัยและวิภัตติ**

-**ชาคร** ลบสระที่สูงสุดธาตุ กลายเป็น **ชาครุ** (มีจุดพินทุ)

-**กร** ลบสระที่สูงสุดธาตุ กลายเป็น **กรุ**

วิภัตติในหมวดภวิสสันตวิภัตติขึ้นต้นด้วยพยัญชนะทั้งหมด และต้องลง **อิ อากม** หน้าวิภัตติเสมอ ถ้าปัจจัยที่ลงหลังธาตุเป็นสระ (อ, เอ, โอ) ให้ลบสระที่ปัจจัยทิ้ง

วิธีทำ : กร + โอ + อิ + สุตติ ลบ อ ที่ กร กลายเป็น กรุ ลง โอ + อิ + สุตติ ลบ โอ ปัจจัย
สำเร็จรูปเป็น กริสุตติ (จักท่า)

แจก คม (ไป) ธาตุ + เป็นกัณฑ์จาก (อ)
ด้วยภวิสสันตวิภัตติเป็นตัวอย่าง

บุรุษ	ปรัสสบท		อัตตโนบท		โยคะ
	เอกวจนะ	พหุวจนะ	เอกวจนะ	พหุวจนะ	
ปฐุมบุรุษ	คมิสฺสติ	คมิสฺสนฺติ	คมิสฺสเต	คมิสฺสนฺเต	นามโยคะ
มัชฌิมบุรุษ	คมิสฺสสิ	คมิสฺสถ	คมิสฺสเส	คมิสฺสวฺहे	ตุมหโยคะ
อุตตมบุรุษ	คมิสฺสามิ	คมิสฺสาม	คมิสฺสํ	คมิสฺสามฺเห	อัมหโยคะ

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี หมวดภวิสสันติ ฝ่ายปรัสสบท

๑. เสว อุปาสิกา ฌมฺมํ สฺถนิตฺตํ วิหารํ คมิสฺสตี.

ในวันพรุ่งนี้ อ.อุบาสกา จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรม.

๒. อุปาสิกา ฌมฺมํ สฺถนิตฺตํ วิหารํ คมิสฺสตี.

ในวันพรุ่งนี้ อ.อุบาสกา ท. จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรม.

๓. กิ เสว ตฺวํ ฌมฺมํ สฺถนิตฺตํ วิหารํ คมิสฺสตี.

ในวันพรุ่งนี้ อ.ท่าน จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรมหรือ.

๔. ก็ เสว ตุมฺเห ฌมฺมํ สุนฺตีตุ วิหารํ คมฺิสฺสถ.

ในวันพรุ่งนี้ อ.ท่าน ท. จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรมหรือ.

๕. เสว อหํ ฌมฺมํ สุนฺตีตุ วิหารํ คมฺิสฺสามิ.

ในวันพรุ่งนี้ อ.เรา จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรม.

๖. เสว มยํ ฌมฺมํ สุนฺตีตุ วิหารํ คมฺิสฺสาม.

ในวันพรุ่งนี้ อ.เรา ท. จักไป สู่วิหาร เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรม.

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี หมวดภวิสสันติ ฝ่ายอัตตโนบท

๑. ประสฺเว สามเณโร อุโปสถาคาโร คมิสฺสเต.

ในวันมะรืน อ.สามเณร จักไป สูโรงแห่งอุโบสถ.

๒. ประสฺเว สามเณรา อุโปสถาคาโร คมิสฺสนเต.

ในวันมะรืน อ.สามเณร ท. จักไป สูโรงแห่งอุโบสถ.

๓. ประสฺเว ตฺวํ อุโปสถาคาโร คมิสฺสเส.

ในวันมะรืน อ.ท่าน จักไป สูโรงอุโบสถ.

๔. ประเสว ตุมฺเห อุโปสถาคารํ คมิสฺสวฺเห.

ในวันมะรืน อ.ท่าน ท. จักไป สูโรงแห่งอุโบสถ.

๕. ประเสว อหํ อุโปสถาคารํ คมิสฺสํ.

ในวันมะรืน อ.เรา จักไป สูโรงแห่งอุโบสถ.

๖. ประเสว มยํ อุโปสถาคารํ คมิสฺสามฺเห.

ในวันมะรืน อ.เรา ท. จักไป สูโรงแห่งอุโบสถ.

แจก หร ธาตุ (นำไป) + เป็นกัตตฺวาจก (อ)
ด้วยภวิสสันตวิภัตติเป็นตัวอย่าง

บุรุษ	ปรัสสบท		อัตตโนบท		โยคะ
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.	
ป्लุมบุรุษ	หริสฺสตี	หริสฺสนฺตี	หริสฺสเต	หริสฺสนฺเต	นามโยคะ
มच्चฉิมบุรุษ	หริสฺสลี	หริสฺสถ	หริสฺสเส	หริสฺสวฺहे	ตุมหโยคะ
อุตตมบุรุษ	หริสฺสามิ	หริสฺสาม	หริสฺสํ	หริสฺสามฺหเส	อัมหโยคะ

ประกอบกิจการจาก ภาณ ธาตุ (กล่าว) ด้วยภวิสสันติ
วิภัตติและแต่งประโยคให้สมบูรณ์
ให้ครบทั้ง ๓ บุรุษ ๒ วจนะ

บุรุษ	วณะ	วิภัติ	ภาษาบาลี
๑)ปฐม.	เอก.	สุสติ	:เสฺว เอโก เถโร ฌมฺมํ ภณิสฺสติ.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.พระเถระ รูปหนึ่ง จักกล่าว ซึ่งธรรม.
๒)ปฐม.	พหุ.	สุสนฺติ	:เสฺว เทฺว เถธา ฌมฺมํ ภณิสฺสนฺติ.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.พระเถระ ท. ๒ รูป จักกล่าว ซึ่งธรรม.
๓)มัชฌิม.	เอก.	สุสสิ	:เสฺว ตฺวํ ฌมฺมํ ฌมฺมํ ภณิสฺสสิ.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.ท่าน จักกล่าว ซึ่งธรรม.

๔) มัชฌิม.	พหุ.	สุสถ	: เสว ตุมฺเห ฌมฺมํ ภาณิสฺสถ.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.ท่าน พ. จักกล่าว ซึ่งธรรม.
๕) อุตตม.	เอก.	สุสามิ	: เสว อหํ ฌมฺมํ ภาณิสฺสามิ.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.เรา จักกล่าว ซึ่งธรรม.
๖) อุตตม.	พหุ.	สุสาม	: เสว มยํ ฌมฺมํ ภาณิสฺสาม.
	คำแปล		ในวันพรุ่งนี้ อ.เรา พ. จักกล่าว ซึ่งธรรม.